

Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi (kimyo va oziq-ovqat sanoati)

Ta'lim shakli, ta'lim davri:

240 kredit to'planadi, kunduzgi ta'lim shakli, 4 yil o'qiladi

Ta'lim klasifikatori:

Texnika xavfsizligi muhandisi

Ilmiy izlanish qamrovi:

Kimyo va oziq-ovqat sanoati

Fakultet:

Vinochilik texnologiyasi va sanoat uzumchiligi

Yo'nalish kodi:

61020200

Kafedra mudiri:

Igitov Farrux Baxtiyarovich, email: ekok@tkti.uz

O'quv dasturining maqsad(lar)i:

Mehnat bozori talablariga javob beradigan, oliy ma'lumotli, yuqori professional malaka va ko'nikmalarga ega bo'lgan texnika xavfsizligi muhandisi mutaxassislarni (bakalavr va magistr) tayyorlash hisoblanadi.

Professional faoliyatga kirish:

bakalavriat ta'lim yo'nalishi – umumiy o'rta, o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalarida mutaxassislikka oid fanlarni o'qitish, umumiy o'rta, o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limitizimining tashkilotlari, O'zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi va tarmoqilmiy-tadqiqot institutlari, fan va ishlab chiqarish, korxonalar va tashkilotlar, davlat boshqaruvi organlari, atrof muhitni muhofaza qilish laboratoriyalari, ichimlik suvi tayyorlash va nazorat qilish laboratoriyalari, sanitariya epidemiologiya stansiyalari laboratoriyalari, FVV laboratoriyalari, bojxonaxizmati laboratoriyalari, davlat va nodavlat ta'lim muassasalarida mutaxassislikka oid kompleksmasalalar majmuasini qamrab oladi.

Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi (kimyo va oziq-ovqat sanoati)

1-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
	DIN1104	Dinshunoslik	4
	UNK1108	Umumiy va noorganik kimyo	4
	XT1108	Xorijiy til	4
	FIZ1108	Fizika	4
	OM1108	Oliy matematika	4
	MKG1106	Muhandislik va kompyuter grafikasi	6
	OK1104	Organik kimyo	4

2-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
	O'RT1204	O'zbek (rus) tili	4
	XT1108	Xorijiy til	4
	FIZ1108	Fizika	4
	OM1108	Oliy matematika	4
	O'EYT1104	O'zbekistonning eng yangi tarixi	4
	TTAT1106	Texnik tizimlarda axborot texnologiyalari	6

UNK1108 Umumiy va noorganik kimyo

3-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
	MS2404	Metrologiya va standartlashtirish	4
	AK2306	Analitik kimyo	6
	TM2306	Texnik mexanika	6
	EEA2306	Elektrotexnika va elektronika asoslari	6
	MMBT2304	Mehnat muhofazasini boshqarish va tashkil etish	4
	FKK2410	Fizikaviy va kolloid kimyo	4

4-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
	FKK2310	Fizikaviy va kolloid kimyo	6
	UKT2406	Umumiy kimyoviy texnologiya	6
	TOBK2404	Tabiiy ofatlar va ular bilan kurashish	4
	EX2404	Elektr xavfsizligi	4
	MMTX2406	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi	6

Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi (kimyo va oziq-ovqat sanoati)

5-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
	FAL3504	Falsafa	4
	YXPH3504	Yong'in xavfsizligi va portlashdan himoyalash asoslari	4
	ATJQ3510	Asosiy texnologik jarayon va qurilmalar	4
	Tanlov fanlar		
	RX3504/	Texnosfera xavfsizligida audit va ekspertiza/	4
	ST3504	Sanoatda sug'urtalash	
	MMP3504/	Mehnat muhofazasi psixologiyasi/	4
	MMX3604	Mashina va mexanizmlar xavfsizligi	
	EHF3505/	Texnika xavfsizligida texnik o'lchovlar/	4
	IE3506	Ijtimoiy ekologiya	
	ShTA3504/	Shoshilinch tibbiyot asoslari/	4
	KZB3504	Korxonalar zaraligini baholash	
	YTO'R3502	Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi	2

7-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
	SIM3604	Soha iqtisodiyoti va menejmenti	4
	IChJM4706	Ishlab chiqarish jarayonlarini modellashtirish va avtomatlashtirish	6
	Tanlov fanlar		
	TRTT4706/	Texnogen risk va texnik tizimlar ishonchliligi/	6
	IChE4706	Ishlab chiqarishda ergonomika	
	HAMT4706/	Halokatlarni atrof-muhitga ta'siri/	6
	ISM4706	Ishlab chiqarish sanitariyasi va mehnat gigienasi	
	FVAM4704/	Favqulotda vaziyatlarda aholi muhofazasi/	4
	SX4704	Sanoat xavfsizligi	
	IChXZ4704/	Ishlab chiqarishdagi xavfli va zarali omillar/	4
	MH4704	Mehnat huquqi	

6-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
	EKA3504	Ekologiya	4
	ATJQ3510	Asosiy texnologik jarayon va qurilmalar	6
	ATJQ3601	Asosiy texnologik jarayon va qurilmalar (kurs loyihasi)	1
	ST3606	Sanoat toksikologiyasi	6
	Tanlov fanlar		
	MUHP3602/	Muhandislik psixologiyasi/	2
	UP3602	Umumiy pedagogika	
	HFHM3605/	Hayot faoliyati havfsizligi madaniyatini shakllantirish/	5
	KHO'T3605	Korxonalar hujjatlarini o'zbek tilida yuritish	

8-semestr	Fan kodi	Fan nomi	Kredit miqdori
	XFX4704	Hayot faoliyati havfsizligi	4
	BIX4806	Bino va inshootlar xavfsizligi	6
	TXAE4806	Radiatsiya xavfsizligi	6
	Tanlov fanlar		
	MMBT4804/	Qurilish konstruksiyalari va yong'in xavfsizligi/	4
	QI4804	Qutqaruv ishlari	

Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi (kimyo va oziq-ovqat sanoati)

O'rganish natijalari:

Bilim va tushunchalar

- A1** Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi (korxonalarda mehnatni muhofaza qilish, ishlab chiqarishdagi baxtsiz xodisalarni tekshirish va hisobga olish, jarohatlanishlar va kasb kasalliklarini sabablarini o'rganish) sohasiga oid nazariy, amaliy, ilmiy va axborot texnologiyalari tamoyillarini tushuntira oladi;
- A2** Xavfsizlik tamoyillarini, elektr xavfsizligi, yong'in xavfsizligi, avariya-qutqaruv ishlari, radiatsion xavfsizlik, fuqaro himoyasi, shikastlanganlarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish tamoyillarini tushuntira oladi;
- A3** Mehnat muhofazasi qonunchiligi tushunchalarini tushuntira oladi, qurilish konstruksiyalarida yong'in xavfsizligi nazariy va amaliy asoslari hamda mehnat gigenasi va sanoat sanitariyasi tizimlarini tushuna oladi, favqulodda vaziyatlarda aholini evakuatsiya qilish asoslarini biladi, favqulodda vaziyat turlarini tavsiflay oladi;
- A4** Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi asosiy nazariy jihatlarini va tushunchalarini tavsiflay oladi va xavfsiz mehnat sharoitlarini yaratish malakasiga ega;
- A5** Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligining boshqa fanlar (ijtimoiy-huquqshunoslik, tibbiyot fanlari, texnika fanlari) bilan aloqasini tushuntira oladi;
- A6** Kengroq mehnat gigenasi, ishlab chiqarish gigenasi-sanitariyasi, sanoat toksikologiyasi, mehnat fiziologiyasi, mehnat psixologiyasini tushuntira oladi va boshqa texnologiyalarning usullari va jarayonlarini qo'llay oladi.

Texnologik tahlil

- B1** Ishlab chiqarishda xavf-xatar tug'diradigan jarayonlarni tahlil qilish va baholash, amaliy yordam berish usullarini qo'llash, ishlab chiqarish tarmoqlarida xavfsiz ish sharoitini tashkil etish tamoyillarini tushuntirish qobiliyatiga ega;
- B2** Xavfsiz mehnat sharoitini ta'minlash sohasida qabul qilingan qonun hujjatlari va boshqa meyoriy-huquqiy hujjatlarning asosiy talablarini; xavfli va zararli ishlab chiqarish omillarini bartaraf qilish bo'yicha yo'riqnomalar ishlab chiqish; mehnatni muhofaza qilish chora- tadbirlarini tashkillashtirish, korxonalaridagi xavfli omillarni bartaraf qilish texnikaviy va tashkiliy chora-tadbirlar olib borish bosqichlarini tushuna oladi;
- B3** Xavfsizlik talablari va texnologiyalarning inson salomatligiga ta'sirini hisobga olish, mehnat muhofazasiga oid tahliliy va modellashtirish usullarini tanlash va qo'llash, texnologik parametrlar va jihozlarni tanlash qobiliyatlariga ega;

Texnologik dizayn

- C1** Belgilangan texnik, iqtisodiy va ekologik talablarga javob beradigan loyihalarni ishlab chiqish va amalga oshirishda xavfsizlik bo'yicha bilim va tushunchalarni qo'llay oladi, kimyoviy holat tahlilini amalga oshira oladi;
- C2** Texnologiyani loyihalash metodologiyasini tushuntira oladi, ularni xavfsiz mehnat jarayonlarni loyihalashda, jarayonlarni raqamlashtirishda muhandislik va texnologik uskunalarni tanlashda qo'llay oladi.

Tadqiqot

- D1** Ma'lumotlar bazalari va boshqa axborot manbalarida fan innovatsiyalari haqida kerakli kasbiy va ilmiy ma'lumotlarni, ilmiy texnologik usullarni topa oladi, xavfsiz mehnat sharoitlarini yaratish yutuqlarini aniqlay oladi, informatika ma'lumotlar bazalarini tushuntira oladi;
- D2** Ishlab chiqarish tarmoqlarida xavfsiz ish sharoitini tashkil etish va rivojlantirish uchun zarur shart-sharoitlarni ishlab chiqish uchun raqamli modellashtirish usullarini tahlil qilish va ulardan foydalanish qobiliyatiga ega;
- D3** Kerakli tajribalarni rejalashtirish va o'tkazish, ularning ma'lumotlarini baholash va xulosalar chiqarish; sotsiologiya, mehnatni ilmiy tashkil qilish sohasidagi aniq muammolarni aniqlash va hal qilish; tegishli texnologik jihozlarni tanlash, ishlab chiqarish uskunalardan foydalanish qobiliyatiga ega.

Amaliy tadbirlar

- E1** Texnologik jarayonlarning laboratoriya va ishlab chiqarish uskunalari tanlash, qo'llash va boshqarish, xavfsiz ish olib borish tahlilini amalga oshirish;
- E2** Muhandislik va texnologik muammolarni hal qilishda nazariy va amaliy bilimlardan foydalanish, xavfsiz ish sharoitlarini yaratishda texnologik tizimlarni tanlash, yong'inga qarshi kurash texnologik tizimlarini loyihalash qobiliyatiga ega;
- E3** Texnologik faoliyatning ahloqiy, etik, huquqiy, ekologik va tijorat holatlarini tavsiflay oladi, ijtimoiy ta'sir va ekologik muammolarni va xavfsiz tizimlarning muammolarini tushuntira oladi;
- E4** Texnologik faoliyatni tashkil etish tamoyillarini, mehnatni muhofaza qilishning ahamiyati va asosiy talablarini, shuningdek, texnologik jarayon va biznes muhitining o'zaro ta'sirini tushuntira oladi.

Shaxsiy ko'nikmalar

- F1** Mustaqil va jamoada samarali ishlash, jamoada va tipik va atipik vaziyatlarda ishlash qobiliyatiga ega;
- F2** Muhandislik va texnologiya jamiyati va keng jamoatchilik bilan ona tilida va chet tilida muloqot qila oladi va gumanitar, ijtimoiy, fan va texnologiya tushunchalarini tushuntirish qobiliyatiga ega;
- F3** Texnologik va muhandislik yechimlarining jamiyat va atrof-muhitga ta'sirini tushuntira oladi, kasbiy etika va texnologik muhandislik faoliyati normalariga rioya qiladi, kimyoviy texnologik faoliyat uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olish qobiliyatiga ega bo'ladi;
- F4** Tadbirkorlik qobiliyatlari, turli sanoat korxonalarini boshqarish, rivojlanish xususiyatlarini tushuntira oladi;
- F5** Mustaqil, uzluksiz ta'lim bilan shug'ullanish, texnologik taraqqiyot bilan birga takomillashish qobiliyatiga ega.